

จิตสงบเมื่อพบธรรม

สุภีร์ ทุมทอง

ธรรม

ตถาคตเกิดขึ้นก็ตาม ไม่เกิดขึ้นก็ตาม ชาติอันนั้นยังดำรงอยู่
อย่างนั้น คือ **ธัมมัญญิตตา** – ความตั้งขึ้นและเป็นไปตามเหตุ,
ธัมมนิยามตา – ความเป็นไปตามกฎเกณฑ์,
อิทัปปัจจยตา – ความมีสิ่งนี้เป็นปัจจัยจึงมีสิ่งนี้
ตถาคตตรัสรู้ บรรลุ ทางตลอดชาตุนั้นแล้ว
ครั้นตรัสรู้ บรรลุแล้วจึงบอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย
จำแนก ทำให้ง่าย และกล่าวว่า “เธอทั้งหลาย **จงดูเถิด**”

ธรรม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระตถาคตทั้งหลายเกิดขึ้น
หรือไม่เกิดขึ้นก็ตาม ชาติ คือ สิ่งที่ทรงตัวอยู่ได้อันนั้น
เป็นธัมมัญญิตตา เป็นธัมมนิยามตา
ตถาคตตรัสรู้ บรรลุชาตุนั้นว่า “สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง
สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา”
ครั้นได้ตรัสรู้แล้ว ได้หยั่งรู้แล้ว จึงบอก แสดง บัญญัติ
แต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก ทำให้ง่าย

ธรรม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะอวิชาเป็นปัจจัย
สังขารทั้งหลายจึงมี ในกระบวนการนี้
เป็น **ตถตา** – เป็นเช่นนั้นเอง,
อวิตถตา – ไม่ใช่ไม่เป็นอย่างนั้น,
อนัญญตถตา – ไม่เป็นอย่างอื่น,
อิทัปปัจจยตา – ความมีสิ่งนี้เป็นปัจจัยจึงมีสิ่งนี้ ...

ธรรมทั้งปวง

๑. สังขตธรรม – สังขาร – นามรูป – ชั้น ๕ – ชีวิต

๒. อสังขตธรรม – วิสังขาร – นิพพาน

ชั้น ๕ – รูปชั้น, เวทนาชั้น, สัญญาชั้น,
สังขารชั้น, วิญญาณชั้น

กฎแห่งกรรมทั้งปวง

๑. สัพเพ สงขารา อนิจจา
๒. สัพเพ สงขารา ทุกขา
๓. สัพเพ ธมมา อนตตา
๔. อิทปฺปจฺยตา

อริยสัจ ๔

๑. ทุกขอริยสัจ
๒. ทุกขสมุททยอริยสัจ
๓. ทุกขนิโรธอริยสัจ
๔. ทุกขนิโรธคามินีปฎิปทาอริยสัจ

ทุกข์ขอรียสัจ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย **ทุกข์ขอรียสัจ**นี้ คือ ความเกิดเป็นทุกข์,
ความแก่เป็นทุกข์, ความตายเป็นทุกข์,
ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจเป็นทุกข์,
ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจเป็นทุกข์,
ปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์,
โศกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาสะก็เป็นทุกข์,
ว่าโดยย่อ **อุปาทานจันท์ ๕ เป็นทุกข์**

ทุกข์สมุทัยอริยสัจ

ทุกข์สมุทัยอริยสัจ นี้ คือ **ตัณหา**, อันทำให้เกิดภพบ่อยๆ,
ประกอบด้วยความกำหนัดด้วยอำนาจความพอใจ,
ความเพติดเพตินยั้งนักในอารมณ์นั้นๆ,
ได้แก่ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

ทุกขนิโรธอริยสัง

ทุกขนิโรธอริยสัง นี้ คือ ความดับด้วยการสำรอก
โดยไม่เหลือแห่งตัณหานั้นนั่นแหละ,
ความสละ, ความวาง, ความปล่อย, ความไม่อาลัย

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ นี้ คือ
อริยมรรคอันประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ
ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ,
สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ,
สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

กิจต่ออริยสัจ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสัจ ๔ ประการนี้ ...

ทุกขอริยสัจ ควรรู้โดยรอบ

ทุกขสมุทัยอริยสัจ ควรละ

ทุกขนิโรธอริยสัจ ควรกระทำให้แจ้ง

ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ ควรทำให้เกิดขึ้น

สัมมาทิฎฐิ

สัมมาทิฎฐิ เป็นไฉน
ความรู้ในทุกข์
ความรู้ในทุกขสมุทัย
ความรู้ในทุกขนิโรธ
ความรู้ในทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

สัมมาสังกัปปะ

สัมมาสังกัปปะ เป็นไฉน

เนกขัมมสังกัปปะ

อัปยาปาตสังกัปปะ

อวิหิงสาสังกัปปะ

สัมมาวาจา

สัมมาวาจา เป็นโณ
งดเว้นจากการพูดเท็จ
งดเว้นจากการพูดคำส่อเสียด
งดเว้นจากพูดคำหยาบ
งดเว้นจากพูดเพ้อเจ้อ

สั้มมากั้มมันตะ

สั้มมากั้มมันตะ เป็นไฉน

งคเว็นจากการฆ่าสัตว์

งคเว็นจากการลักทรัพย์

งคเว็นจากการประพฤตึผิดในกาม

สัมมาอาชีวะ

สัมมาอาชีวะ เป็นไหน

อริยสาวกในพระธรรมวินัยนี้ ละมิจฉาอาชีวะ

สำเร็จการเลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีวะ

สัมมาวายามะ

สัมมาวายามะ เป็นไฉน

ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ทำฉันทะให้เกิด พยายาม ปรรวาทความเพียร
ระครองจิตไว้ ตั้งจิตไว้

เพื่อความไม่เกิดขึ้นของบาปอกุศลธรรมทั้งหลายที่ยังไม่เกิด ...

เพื่อละบาปอกุศลธรรมทั้งหลายที่เคยเกิดขึ้นแล้ว ...

เพื่อความเกิดขึ้นของกุศลธรรมทั้งหลายที่ยังไม่เกิด ...

เพื่อความตั้งอยู่ ไม่เลือนหาย เจริญยิ่ง ไพบูรณ์ มีขึ้นเต็มเปี่ยม
แห่งกุศลธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นแล้ว

สัมมาสติ

สัมมาสติ เป็นไฉน

ภิกษุในธรรมวินัยนี้ เป็นผู้ตามดูกายในกายอยู่

มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ

ก้ำจืดอภิชฌาและโทมนัสในโลกเสีย

ตามดูเวทนาในเวทนาทั้งหลาย ... ตามดูจิตในจิต ...

ตามดูธรรมในธรรมทั้งหลาย ...

สัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิ เป็นไฉน

ภิกษุในธรรมวินัยนี้ สัจจจากกาม สัจจจากอกุศลธรรม

เข้าถึงปฐมฌาน ที่มีวิตก มีวิจารณ์ มีปีติและสุข เกิดจากวิเวกอยู่

เข้าถึงทุติยฌาน ... ตติยฌาน ... จตุตถฌาน ...

มีอุเบกขาเป็นเหตุให้สติบริสุทธฺิอยู่

สวัสดีครับ

